

चारितं ब्रह्मपक्षगम्" हरिवं २०४५० । २५८०००
 नृपभेदे "आयोः पुत्रास्तथा पञ्च सर्वे वीरा महारथाः ।
 स्वर्मातुतनयायाञ्च प्रभायां जज्ञिरे नृपः । नहुषः
 प्रथमं जज्ञे हृदयमां ततःपरम्" २८५० । स चागस्त्य-
 शापाद् सर्पताम्राः युधिष्ठिरेण तस्माद्भोचितः तत्-
 कथा भा० व० १८१५० "अहं हि दिवि दिव्येन विमा-
 नेन चरन् पुरा । अभिमानेन मत्तः सन् कञ्चिद्वा-
 न्मचिन्तयम् । ब्रह्मर्षिदेवगन्धर्वयक्षराक्षसपक्षगाः ।
 करान्मम प्रयच्छन्ति सर्वे त्रैलोक्यवासिनः । अक्षुपा यं
 प्रपश्यामि प्राणिनं पृथिवीपते ! तस्य तेजोहरास्याशु
 तद्वि दद्वैर्बलं मम । ब्रह्मर्षीणां सहस्रं हि उवाह
 शिविकां मम । स मामपनयो राजन् । भ्रंशयामास वै
 श्रियः । तत्र ह्यगस्त्यः पादेन बद्धन् स्मृतो मया
 रुनिः । अगस्त्येन ततोऽक्षुक्तो ध्वंसं सर्पेति वै
 रुषा । ततस्तस्मादिमानाप्यात् प्रच्युतश्चुतलंघणः ।
 प्रपतन् बुबुधे त्मानं व्यालीभूतमधोमुखम् । अयाच-
 न्तमहं विप्रं शापस्थान्तो भवेदिति । प्रमादात् शंभु-
 मूढस्य भगवन् ! क्षन्तुमर्हसि । ततः स मासुवाचेदं प्रप-
 तलं क्षपान्वितः । युधिष्ठिरो धर्मराजः शापात्त्वं
 मोक्षयिष्यति । अभिमानस्य घोरस्य पापस्य च नरा-
 धिप ! फले क्षीये महाराज ! फलं पुण्यमवाप्स्यसि"
 "नहुषो नाम राजाऽहमासं पूर्वस्तवानघ ! । प्रथितः
 पञ्चमः सोमादयोः पुत्रो नराधिप ! । क्रतुभिस्तपसा
 चैव स्वाध्यायेन दमेन च । त्रैलोक्यैश्वर्यं मत्पुत्रं प्राप्नो-
 ऽहं विक्रमेण च । तदेष्टव्यं समासाद्य दपौ सामगम-
 तदा । सहस्रं हि द्विजातीनामुवाह शिविकां मम ।
 ऐश्वर्यं मदमनोऽहमवमत्य ततो द्विजान् । इमामग-
 स्त्वेन दशमानोतः पृथिवीपते ! । न तु मामजहात्
 प्रज्ञा यावदद्येति पाण्डव ! । तस्यैवानुपहाहाजज्ञग-
 स्त्वस्य महात्मनः" १८०५० । नहति सर्वाणि भूतानि
 मायया कर्तरि उभ । शपरसेश्वरे "शिशुण्डी नहुषो
 ह्यसः" विष्णु ४० । नहति मायया कर्मणि उभ । ४५८५०
 बा० उभि नहुष इति मनुष्ये निघण्टुः । "आर्दीं विश्वा
 नक्षत्राणि जाता" ५०१८८१२ "नहुषा मनुष्यस्य-
 स्त्रीनि" भा० । "नहुषः खररोमा च गेष्वास्तुकिस्तृका"
 इति विक्रमादित्यकोषोक्ते पुनागराजभेदे च ।

नहुषाख्य पु० न० नहुषं गेष्मसर्पयर्माख्याति स्ववर्णेन
 आ+ख्या-ङ । तगरूपे राजनि० ।

नहुषात्मज पु० इत० । यथातिष्ठये "यथातिर्नहुषात्मजः"
 भारते भरिप्रयोगः । [चकाः] ।

ना अख्य० नह-वा०डा । निघे "समानोना निघेधवा-
 नाक पु० न कर्मकं दुःखं तस्मास्ति यत्र नभ्राडित्या० नि०
 प्रकृतिभावः । १५००० अमरः । "यस्य दुःखेन संमित्रं
 न च यस्तमनन्तरम् । अभिलाषोपनीतं च तत् सुखं
 सःपदास्यदम्" श्रुतौ हि स्वर्गस्य दुःखशून्यत्वसूक्तम् ।
 दुःखराहित्येन सुखकरे त्रि० "वैश्वानरः प्रत्यथा नाक-
 मारुह दिवः पृष्ठे" ताण्डुब्रा० १७७६ "नाकं दुःखरा-
 हित्येन सुखकरं रथम्" भा० । २५८५० निघण्टुः स्वर्गा-
 न्तरिक्षसाधारणनामस्य तस्य कीर्तनात् । ४२००० पु०
 "नव नाकास्तु भोक्षन्ति पुरीं चम्पावतीं नृपाः ।
 मधुरां च पुरीं रथ्यां नागाः भोक्षन्ति सप्त वै"
 वामनपु० ।

नाकचर पु० नाके कर्ने नभसि वा चरति चर-ट । १५०००
 चरे देवे महादौ च २५८५० देवभेदे । "गार्हपत्या नाक-
 चराः पितरो मोक्षयिष्यताः" भा० ४०११५०

नाकनाथ पु० इत० । इन्द्रे त्रिका० नाकनाथकादयोऽप्यत्र
 "नाकनाथकपुरोहितो यदा" ज्योति० "नाकनाथकनि-
 केतनमाय" नैष० ।

नाकवनिता स्त्री इत० । अप्रसङ्गः ।

नाकसद् पु० नाके सीदति-सद क्तिप् । १२५० "सन्तर्पणो
 नाकसदां वरेण्यः" मट्टिः ।

नाकिन् पु० नाकः वासस्थानत्वेनाख्यस्य इति । देवे हेमच०
 "सदनान्युदस्यत नाकिनायपि" "मन्यसेऽरिबधः अयान्
 प्रीतये नाकिनामिति" माघः । [२५८५० भेदे मेदि०] ।

नाकु पु० नम-उ नाक्यादेशः । १५००० २५८५० च अमरः
 नाकुल पु० नकुलस्य गोत्रापत्यम् "अप्रमृशकद्विष्णुशुभ्यः" पा०
 गोत्रे अण् न तु इज् । १५००० गोत्रापत्ये । नकुल इव
 शर्करा-इवाथे अण् । २५८५० सङ्गो च । नकुलेन दृष्टा
 तेन पीता वा अण् डीप् । २५८५० टीकन्दे ४२०००
 ५५८५० विकायाद्यु स्त्री मेदि० । इयवतिक्तायां ७५८५०
 कार्य्यां दकन्दभेदे च स्त्री राजनि० । "नाकुली तुवरा
 तिक्ता कटुकोष्ठा विनाशयेत् । भोगिन्तादृशिकास्तु
 विपञ्चरत्नमित्रान्" शब्दार्थचि० धृतवाक्यम् ।

नाकुलक त्रि० नकुलो भक्तिरस्य "गोत्रक्षत्रियेभ्यो बङ्गल-
 मिति" पा० वुज् । नकुलभक्तिके मनुष्यादौ ।

नाकुलि पु० नकुलस्येदम् अपत्यं वा अत इज् गोत्रे